

Nooit gezien? Kwestie van kijken!

— Peter Boer

Tijdens het binnenhalen van de was, viel mijn oog op een klein kogelrond insect. Een paar millimeter groot. Toen ik hem beter bekeek, bleek het een snuitkevertje te zijn. Wat ik er zo bijzonder aan vond, was de enorme olifantslurf-vormige snuit, minstens even lang als de rest van het lijfje. 'Bijzonder', dacht ik, 'nooit eerder gezien.' Dus stuurde ik het exemplaar op naar een snuitkeverspecialist. En wat bleek: een doodgevoerd, algemeen voorkomende soort. 'Nooit gezien en toch algemeen', daar dacht ik ook aan toen ik de uitslag zag van de 'Bodemdierendagen 2018': 856 waarnemers namen van alle bodemdieren de pissenbed het meest waar. Dat verbaast mij niet. Maar het is bij lange na niet de algemeenste bodembewoner. Ik weet zeker dat er vele malen meer springstaarten op de bodem rondspringen dan pissebed. Die worden dus over het hoofd gezien. In mijn eigen tuin leven vele soorten pissebedden, zes soorten. Het stikt er van. Maar qua aantallen moeten ze het toch afleggen tegen de mieren (13 soorten) en natuurlijk de springstaarten. En wat dacht je van de beerdierdier. Daar zijn er nog veel meer van. Maar ja, die zijn wel erg klein, 0,3 mm. Als je wat mos tussen de stoeptegels vandaan krabt en dit op een objectglasje onder de microscoop legt, dan zie je ze vast en zeker.

Je kent vast wel de website waarneming.nl waarop mensen hun waarnemingen kwijt kunnen. Ga je al de waarnemingen analyseren, dan zijn dat vooral opvallende dieren, vogels dus. Kijk je naar de insecten, dan zijn de opvallendste vinders. Kijk je naar de mieren, dan zijn het de grootste, dus rode bosmieren, bij lange na niet de algemeenste mieren. Als ik kijk in de mierencollectie van Naturalis, dan zie ik precies hetzelfde: de grootste soorten worden het meest gevangen en door de waarnemers als curiositeit aan Naturalis aangeboden. Het betreft vrijwel nooit zeldzame soorten.

Natuurlijk had ik gehoopt dat het olifantensnuitkevertje een bijzonderheid zou zijn. Daarin verschil ik niet van de mensen die alleen zeldzaamheden op waarneming.nl invoeren. En ook verschil ik niet van de natuurbeheerders die graag zeldzaamheden in hun natuurgebieden willen hebben. Alleen, zij hebben ze nog niet gezien, zij willen ze

zien. Zij wensen de biodiversiteit te verhogen, dat scoort. De vraag is of dit inderdaad zo is. Neem nu de *hype* van dit moment: stuifzanden. Om die te creëren worden heide en bos opgeofferd. Gevolg: de biodiversiteit neemt sterk af! Stuifzanden behoren tot de soortenarmste landschappen ter wereld. Wat de natuurbeheerder bedoelt te zeggen, is dat er enkele soorten, die karakteristiek zijn voor stuifzanden, zullen toenemen en dat daarmee de biodiversiteit van het hele gebied waar de stuifzanden in zijn gelegen zal toenemen. Waren die stuifzandbewoners er voordien niet? Vaak wel. Alleen, het kost veel moeite om ze te vinden. Op het kale zand vallen ze veel meer op. Daar heb je het weer: je moet goed (weten waar en hoe je moet) kijken.

Ik kijk graag rond op onze maagdelijke stuifzandjes. Dat is relaxed, want je ziet bijna niets. Om toch te weten te komen wat er leeft, ben ik met behulp van bepaalde vangtechnieken op jacht gegaan. Ik ving heel weinig. Van wat ik ving, stonden de vliegen veruit op nummer één. Gek, ik lees in de rapporten over stuifzanden nooit iets over vliegen. 'Waarom stuifzanden creëren?' denk ik wel eens. Het enige antwoord wat ik er op kan bedenken, is dat wat stuifzanden moeten brengen, ontspringt uit een vorm van wensdenken. Er is niet eerst gekeken wat je er voor op moet geven. Met grote machines is de oude natuur vernietigd, afgegraven en afgevoerd, zonder exact te weten wat er vernietigd gaat worden en zonder te weten wat er *misschien* voor terug komt. Er is slechts hoop, hoop dat de wens uitkomt. Ik zou u willen adviseren: blijf goed kijken, houd vooral die stuifzanden eens in de gaten.

bijlage:

17e eeuwse duinen tussen Haarlem en Bloemendaal, ets van Ferdinand Bol. Wat dacht u van de biodiversiteit van deze duinen uit die tijd?

